

III. Liikennekonttori.

Liikennekamreerin antama kertomus liikennekonttorin toiminnasta vuonna 1913 ¹⁾ oli seuraavaa sisällystä:

Maksunpano.

Liikennekonttorin maksettavaksi panemain, kaupungille tulevain maksujen koko määrä vuodelta 1913 oli Smk 1,273,511: 16 1912 vuoden määrän Smk:n 1,270,808: 61 sijasta, joten lisäannys oli Smk 2,702: 55. Tästä lisäannuksesta oli tuulaakia Smk 2,232: 99, makasiininvuokraa Smk 656: 46 sekä työpalkkoja Smk 4,358: 91. Liikennemaksut olivat vähentyneet Smk 4,223: 39 ja mittausmaksut Smk 322: 42.

Liikennemaksujen väheneminen johtui siitä, että talvipurjehduskauden aikana myönnetty alennus oli vuonna 1913 Smk 117,706: 69 edellisen vuoden määrän Smk:n 74,891: 34 sijasta. Vuonna 1913 jatkui laivaliikettä vuoden umpeen, jota vastoin satama edellisenä vuonna oli suljettuna 2 kuukautta ja 20 päivää. Erotus, Smk 42,815: 35, jolla määrällä alennuksen arvo oli vuonna 1913 lisääntynyt edelliseen vuoteen verraten, lisättyinä vuonna 1913 maksettaviksi pantujen liikennemaksujen määrään osottaa, että tavaravaihto vuoden varrella todellisuudessa oli lisääntynyt. Maasta vietyjen rihmarullain ja fanerin liikennemaksut, jotka kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan oli poistettu, edustivat Smk:n 674: 12 määrää.

Mittausmaksujen väheneminen ei vaikuta budjetin tasapainoon, koska mittaripalkkiot, joiden suoritukseen mainitut maksut käytetään, vähenivät miltei samalla määrällä.

Verrattuina 1913 vuoden rahasäännössä laskettuun määrään osottivat edellä mainittujen maksujen tuottamat tulot ylijäämää seuraavat määrät:

Tuulaaki	Smk 9,576: 38
Mittausmaksut	” 344: 37
Makasiininvuokra	” 2,243: 66
Työpalkat	” 4,276: 02

¹⁾ Kertomukseen liitetyt taulukkotiedot ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1913.

Liikennemaksuja taas oli Smk 22,428: 97 vähemmän kuin oli laskettu.

Koko maksettavaksi pannusta määrästä tuli pääkonttorin osalle Smk 598,517: 69, haaraosaston I osalle Smk 398,617: 64 ja haaraosaston II osalle Smk 276,375: 85.

Haaraosastossa I maksettaviksi pantuihin määriin on luettu Smk 165,056: 98 yleisessä varastossa tullatuista tavaroista, Smk 181,041: 66 erikoisvarastoihin pannuista tai sieltä otetuista tavaroista sekä Smk 52,519: — postitse saapuneista tavaroista.

Maksunpanokirjoja oli 125,653, joten lisäännys oli 8,482 kirjaa eli 7.2 % edelliseen vuoteen verraten. Tästä lisäännyksestä tuli pääkonttorin osalle 6,529 ja haaraosaston I osalle 2,339 kirjaa, jota vastoin haaraosaston II osalle tuli 386 kirjaa vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Sitkeä kysymys liikennemaksujen huojistamisesta 50 %:lla joulukuun 15 ja toukokuun 1 päivän välisenä aikana on lopullisesti ratkaistu kaupunginvaltuuston helmikuun 4 päivänä 1913 tekemällä päätöksellä. Mainitun päätöksen mukaan on alennusta edelleenkin myönnettävä, mikä tuottaa kaupungille erittäin suurta tappiota ja on vahingollista siltäkin kannalta, että eräiden tukkutavarain maahantuonti sovitetaan joulukuun jälkipuoliskolle, minkä johdosta tila pakkahuoneen tavaravajoissa käy riittämättömäksi. Tämän asian käsittelyssä ei ole esitetty tosioloihin perustuvia syitä alennuksen tarkoituksenmukaisuuden puolesta. Vuonna 1913 oli kaupungille koitunut tappio Smk 117,706: 09 eli 33 penniä kutakin veroäyriä kohti.

Viime kymmenvuotiskauden kuluessa nousi alennus seuraaviin määriin:

V u o n n a.	Myönnetty alennus.			Päiviä etuoikeutetun talvipurjehduskauden aikana, jolloin satama oli	
	Smk.	p:iä.	% laskute- tuista lii- kennemak- suista.	avoinna.	suljettuna.
1904	27,157	48	5.5	75	60
1905	31,230	30	6.0	45	91
1906	49,928	19	8.3	80	56
1907	32,224	63	4.4	45	91
1908	24,169	34	3.5	26	111
1909	24,257	59	3.5	84	52
1910	81,314	54	11.2	136	—
1911	54,338	12	6.8	68	68
1912	74,891	34	9.0	57	80
1913	117,706	09	14.2	136	—

Eri vuosina syntyneen tappion määrä riippuu etusijassa siitä, kuinka kauan etuoikeutettua laivaliikettä on voinut jatkua, mutta edellä esitetystä yhdistelmästä käy niinikään selville, että muuten yhtäläisten olojen vallitessa siinä kohden prosenttimäärä on kohoamaan päin, mikä taas johtuu siitä, että liikenneoikeudet ovat yhä yleisemmin oppineet käyttämään hyväkseen erioikeuksia, mitä ei käymiltään kannalta moittiminen; heillähän on siihen täysi oikeus, kun kerran kaupunginviranomaiset ovat heille tarjonneet tilaisuuden siihen.

Paperin ja paperimassan maastavienti.

Kaupunginvaltuuston toukokuun 28 päivänä 1907 tekemän päätöksen mukaan ovat paperi ja paperimassa sekä kaupunginvaltuuston syyskuun 23 päivänä 1913 tekemän päätöksen mukaan, rihmarullat ja faneri maasta vietäessä vapaat liikennemaksuista. Paperia ja paperimassaa vietiin vuonna 1913 maasta 32,636 tonnia 26,437 tonnin sijasta edellisenä vuonna, joten lisäannos oli 6,199 tonnia eli 23.4 %. Prosenttiluvuin mainittujen tavaralajien koko vientimäärästä oli tšekäläinen vienti lisääntynyt 8.2:sta 10.0 %:in.

Jälkeen syyskuun 23 päivän 1913, mistä ajasta lähtien rihmarullain ja fanerin vienti on maksuista vapaa, on maasta viety 32.4 tonnia rihmarullia ja 97.5 tonnia faneria.

Kannanta.

Maksettaviksi pannuista eristä, kaikkiaan Smk:sta 1,273,511: 16, on vuoden varrella kertynyt Smk 1,251,435: 73 eli 98.26 % koko maksettavaksi pannusta määrästä. Joulukuun 31 päivänä 1913 oli rästejä vuosilta 1908—12 Smk 6,767: 89 ja vuodelta 1913 (sittenkun Smk 2,518: 60 oli tileistä poistettu) Smk 19,556: 83. Vuonna 1913 on konttori valvonut saamisia 17 konkurssissa yhteensä Smk 809: 88.

Rästejä, jotka on poistettu tileistä, syystä että maksuvelvollisia ei ollut voitu tavata, oli seuraavat määrät:

	Rästejä.	Maksettavaksi pantu määrä.
1900.....	88: 07	766,165: 11
1901.....	158: 08	654,995: 38
1902.....	104: 67	651,656: 71
1903.....	90: 31	690,346: 34
1904.....	147: 36	731,652: 23
1905.....	193: 67	769,873: 63
1906.....	156: 15	925,275: 17
1907.....	149: 96	1,068,698: 87

Tavarain punnitseminen tullauksesta erillään.

Tavarain punnitsemista tullauksesta erillään toimittaa pyynnöstä liikennekonttorin alainen, valantehnyt vaakamestari. Vuonna 1913 on häntä käyttänyt 43 liikettä, joille on punnittu 17,798 tonnia eri tavaralajeja.

Vaakamestarin vuonna 1909 alkanutta toimintaa valaisevat seuraavat tiedot:

	1909.	1910.	1911.	1912.	1913.
Vaakamestaria käyttäneitä liikkeenharjottajia	18	17	35	33	43
Toimituksia:					
a) isompain tavaramääräin punnitsemisia	43	65	67	60	95
b) pienten tavaramääräin punnitsemisia	27	14	101	156	327
Annettuja vaakatodistuksia	70	79	228	217	422
Työapulaisia	10	5	6	9	11
Päivätöitä	199	148	152	163	279

Punnitut tavaralajit olivat:

	1909.	1910.	1911.	1912.	1913.
Maissia	5,357 ton.	2,279 ton.	2,204 ton.	— ton.	7,598 ton.
Rukiita	406 „	726 „	982 „	637 „	754 „
Ohria	2,496 „	1,532 „	1,204 „	2,006 „	1,333 „
Pellavansiemeniä	629 „	598 „	601 „	391 „	532 „
Rehukakkuja ja niiden jauhoja	945 „	560 „	1,139 „	386 „	1,073 „
Kivihiliä	730 „	593 „	— „	8,014 „	4,434 „
Koksia	130 „	342 „	— „	— „	527 „
Sekalaista	766 „	692 „	1,315 „	886 „	1,547 „
Yhteensä	11,459 ton.	7,322 ton.	7,445 ton.	12,320 ton.	17,798 ton.

	1909.	1910.	1911.	1912.	1913.
Bruttotuloja .. Smk	2,734: 03	2,176: 89	2,589: 34	2,606: 99	4,927: 64
Apulaisten palkkoja „	1,734: 33	1,297: 22	1,174: 93	1,629: 20	3,038: 60
Vaakamestarin osuus	999: 70	879: 67	1,414: 41	977: 79	1,889: 04

Vaakamestari, joka itse ottaa ja palkkaa apulaisensa, saa tammi-kuun 1 päivästä 1910 lähtien kaupungilta vuokratuloja 700 markkaa.

Työkunta on vuonna 1913 samoin kuin edellisenäkin vuonna työskennellyt tappiolla, vaikka olot ovat olleet tavattoman suotuisat, sillä laivaliikettä jatkui vuoden umpeen keskeytymättä, joten työ-

Työkunta.

voima voitiin käyttää hyväksi paremmin kuin edellisenä vuonna. Kustannukset työkunnan voimassapidosta ylittivät työpalkoista olleen tulomäärän Smk:lla 859: 33, kun taas hallintokulut ja työkalumenot kävi arvioiminen 1,500 markaksi. Hallintokulut ovat ainoastaan likimäärin laskettavissa, syystä että ne pannaan kirjaan konttorin muiden menojen yhteydessä. Vuosirahansäännössä laskettiin työkunnan voimassapidosta olevan kustannuksia 27,000 markkaa sekä tuloja työpalkoista ainoastaan 25,000 markkaa, koska työkunnan täytyy nykyisen taksan voimassa ollessa suotuisimmassakin tapauksessa tuottaa tappiota kaupungille. Vuonna 1912 oli tappio Smk 2,132: 42, hallintokuluja lukuunottamatta.

Konttorin uudistamaa perusteltua esitystä tuntipalkan korottamisesta 75 pennistä 90 penniin ei kaupunginvaltuusto hyväksynyt. Uhraus puheena olevaan tarkoitukseen kaupungin puolelta näyttää kuitenkin sitä vähemmän oikeutetulta, kun se tulee ainoastaan eräiden liikennöitsijäin hyväksi, jota paitsi on huomattava, että ennen työkunnan perustamista maksettiin pakkahuonetyöstä vähintään marka tunnilta, jota hintaa eivät useimmat liikennöitsijät nykyäänkään pitäne liiallisena.

Menot.

Menot, jotka 1913 vuoden menosäännössä oli, lukuunotettuina työkunnan voimassapitokustannukset, laskettu 150,235 markaksi, nousivat Smk:aan 152,333: 50 eli Smk:aan 2,098: 50 enemmän menosäännössä edellytettyä määrää.

Menojen jakautuminen eri määrärahain kesken näkyy seuraavasta taulusta:

	Määräraha menosään- nön muk.	Menot.	Määrärahan ylitys.	Määrärahaa säästynyt.
Palkkaukset	94,295 —	94,093 88	— —	201 12
Mittaripalkkiot	1,440 —	1,820 88	380 88	— —
Tarverahat	5,200 —	5,929 71	729 71	— —
Sähköhissien käyttökulut ..	600 —	341 95	— —	258 05
Polttoaineet	9,800 —	9,346 60	— —	453 40
Valaistus	8,600 —	6,941 05	— —	1,658 95
Vedenkulutus	1,800 —	1,977 29	177 29	— —
Kalusto	1,500 —	1,746 79	246 79	— —
Työkunnan voimassapito....	27,000 —	30,135 35	3,135 35	— —
Yhteensä	150,235 —	152,333 50	4,670 02	2,571 52

Niinkuin edellä huomautettiin, korvautuu ylittävä mittaripalkkioiden määrä mittaussmaksujen ylijäämällä.

Tarverahain määrärahan ylitys johtuu osittain siitä, että muuan 184 markan suuruinen menoerä vuodelta 1912, joka olisi ollut suori-

tettava mainitun vuoden säästöstä, on pantu 1913 vuoden tileihin. Lisäksi oli vaakain ja punnuksien tarkistuksesta ja korjauksista kustannuksia enemmän kuin oli laskettu, ja lopuksi on puhtaanapito kuluneena kesänä vaatinut tavallista suurempia kustannuksia, sen johdosta että eräissä tullihuoneen huoneistoissa täytyi toimittaa desinfioiminen, syystä että tullipalvelijastossa oli todettu isorokkotapaus.

Vedenkulutuksen ja kaluston verraten vähäiset lisämenot ovat johtuneet satunnaisista syistä, joita ei voitu arvata vuosirahansääntöä laadittaessa. Työkunnan voimassapidosta olleen lisämenon taas korvasi työkunnan voimassapitoa varten kannettujen työpalkkain ylijäämä.
